Overwegingen voor de besluitvorming van de Gemeenteraad voor het kappen van 61 esdoorns Dorpsweg te Hattem en de hiervoor vereiste omgevingsvergunning.

De 6 bomen die mogelijk funderingsschade veroorzaken buiten beschouwing latend.

Tijdens een in de zomer van 2022 gehouden bewonersavond over de wegreconstructie is toegezegd dat de bomen zoveel mogelijk zouden worden behouden. Tijdens de bewonersavond begin maart 2023 waren meerdere bewoners geschrokken van de wel zeer rigoureuze plannen. Inhoudelijke bezwaren werden weggewuifd en vragen om gedeeltelijk of in fasen te kappen en te herplanten werden van tafel geveegd. Het was alles kappen of alleen de momenteel overlast gevende bomen.

In de schriftelijke (niet bepaald waterdichte) enquête werden slechts 2 opties geboden; alleen zieke en overlast gevende bomen kappen of alles kappen, hetgeen gezien de aangevoerde argumentatie nogal tegenstrijdig is. Niet een schoolvoorbeeld van de door de raad zo gewenste co-creatie. Ook aan het verzoek een eventueel besluit niet in de vakantieperiode te publiceren is geen gehoor gegeven.

Archeologische waarde

De Dorpsweg behoort tot de oudste wegen van Nederland en je zou dan een weg verwachten met vele mooie oude bomen. Kennelijk zijn in de loop der jaren nagenoeg alle bomen gesneuveld en alweer enige tijd geleden is er besloten de Dorpsweg te herbeplanten met Canadese Esdoorns. De deskundigen van destijds waren zich kennelijk niet bewust van de zandlaag. De Esdoorns geven de Dorpsweg inmiddels weer een alleszins acceptabel karakter geven.

Na de wegreconstructie en de herplanting van nieuwe jonge (kleine) bomen krijgt de Dorpsweg, bij het doorgaan van de voorliggende plannen, het karakter van een nieuwbouwwijk. Ook in de omgeving van de Dorpsweg staan maar weinig veelal kleine bomen. Het totaal verbetert zo niet. Heeft de Gemeente Hattem überhaupt wel een bomen/groen plan dat rekening houdt met de klimatologische ontwikkelingen?

Leefomgeving

In de loop der jaren is gebleken dat de directe leefomgeving voor de bewoners erg belangrijk is. Groen speelt daarin een dominante rol, een rol die zelfs bepalend kan zijn voor de (volks)gezondheid.

Bomen/groen vormen een belangrijke remedie en hebben een aantoonbaar temperatuur verlagend effect, ook de luchtkwaliteit in de directe omgeving van bomen verbeterd aanmerkelijk, daarnaast heeft het ruisen van bomen een rustgevend effect. Kortom veel redenen om bestaande bomen te koesteren en zo lang mogelijk in leven te houden.

Het KNMI bracht in 2022 in kaart dat bomen/groen in de omgeving goed is voor de gezondheid, zowel mentaal als fysiek Groen zorgt voor minder stress en een beter nachtrust waardoor mensen zich sneller herstellen. Er is minder hitte, luchtverontreiniging en geluidsoverlast (denk aan het drukke verkeer op de Dorpsweg).

In meerdere grote steden in Nederland worden bomen niet gekapt maar bewaard in een bomendepot en worden bomen gekweekt om zodoende bomen van enige omvang te kunnen terug planten. Daarnaast worden versteende gebieden op grote schaal vergroend. “Battling the heat” is een van de topprioriteiten niet alleen in Europa, maar ook in Nederland.

Argumentatie voor de bomenkap

In de QuickScan Boom Effect Analyse wordt aangegeven dat de aanleiding voor de bomenkap is gelegen in de voorgenomen wegreconstructie van de Dorpsweg met als belangrijk onderdeel de hoognodige verkeersmaatregelen (o.a. max 30 km/uur zoals ook elders in de bebouwde kom).

Uit de QuickScan blijkt verder dat een belangrijke oorzaak voor het “groeivermogen” van de Esdoorn zijn oorzaak vindt in de verharde zandbaan welke op een diepte ligt van ca. 30 cm. In de voorgenomen plannen voor herbeplanting wordt niet duidelijk of en op welke wijze deze zandlaag een beperking vormt voor de nieuwe aanplant van enige omvang (en over een aantal jaren tot nieuwe problemen leidt). Laag blijvende bomen passen niet in het karakter van de Dorpsweg.

Zou het, gezien het wel zeer ingrijpende karakter, niet voor de hand hebben gelegen na de Quickscan een uitvoerig onderzoek uit te voeren waarbij ook gekeken werd naar de mogelijkheden om de huidige of zelfs de terug te plaatsen bomen wel de benodigde groeiruimte te geven?

Ook uit kostenoverwegingen is het wellicht goedkoper jaarlijks wat onderhoud te plegen aan de bestrating ten opzichte van de huidige zeer rigoureuze aanpak.

Wettelijk kader

De aanvraag is getoetst aan Wabo, Bor en Mor en bestemmingsplan “Kom Hattem” en voldoet hieraan. De aanvraag wordt onderbouwd door een Quicksan, per definitie een beperkt onderzoek. Is dit dan wel voldoende?

Ook bomen vallen onder (groen) erfgoed, niet alleen archeologische waarden van de gronden.

Uit de aanvraag wordt niet duidelijk of een vergunning van het waterschap nodig is, dan wel wordt voldaan aan door de Provincie gestelde voorwaarden.

Uit de aanvraag wordt evenmin duidelijk of wordt voldaan aan de wet Natuurbescherming, de habitatrichtlijn en de vogelrichtlijn. Gedegen onderzoek vergt al snel een jaar of meer. Recente uitspraken (augustus 2023) zijn niet mis te verstaan.

Exogene ontwikkelingen

In 2015 is door de Tweede Kamer het tweede nationale waterplan (Deltaplan) aangenomen. Dit plan heeft 3 belangrijke pijlers; 1-waterveiligheid, 2-zoet water en 3-nieuwbouw & herstructurering. De meest belangrijk onderdelen van het derde deel zijn klimaatadaptatie en hittestress. Hierbij is gebruik gemaakt van het midden-klimaatscenario van het KNMI.

De huidige klimaatontwikkelingen logenstraffen deze niet. In dit kader is hittestress een belangrijk aandachtspunt. In een Spaans onderzoek kwam men eerder dit jaar tot de conclusie dat in 2022 in Europa meer dan 60.000 mensen zijn overleden door hittestress. De verwachting is dat dit aantal nog flink zal toenemen.

Eurocommissaris Tiimmermans (de nieuwe lijstrekker van GL/PvdA!) heeft zich als Eurocommisaris enorm ingespannen om de Natuurherstelwet aangenomen te krijgen in de EU en is daar kortgelden in geslaagd. Het Europese parlement moet de wet nog behandelen. Deze wet heeft tot speerpunt hittestress in verstedelijkte gebieden.

Hattem is omgeven door Natura 2000 gebieden. De stikstof discussie tot nu toe heeft wel duidelijk gemaakt hoe belangrijk de stikstofdepositie in de nabijheid van Nature 2000 gebieden wordt gevonden, met welk belang je hier ook naar kijkt. Grote organisaties kochten recent stikstofrechten op om hun nieuw/verbouwplannen niet te laten stagneren. Uit de stukken wordt niet duidelijk wat de effecten van deze grootschalige kap kunnen zijn op de zo gewenste bouwplannen van de gemeente.

Op 1 januari 2024 treedt de nieuwe omgevingswet (waar al jaren aan gewerkt wordt) in werking. In deze wet wordt o.a. bepaald dat de gemeente op een eerlijke en toegankelijke wijze met de bewoners moet communiceren over de effecten van de plannen voor de bewoners. Helaas een (enigszins) aangepast kap-plan behoorde blijkbaar niet tot de mogelijkheden.

<u>Tenslotte</u>

Waarom is met de raad breed aangenomen motie “kappen met kappen” op geen enkele (waarneembare) wijze rekening gehouden? Is de raad niet het hoogste gezag in de gemeente.

De huidige bomen hebben geen groeivermogen als gevolg van de zandlaag, op geen enkele wijze wordt duidelijk of de nieuwe aanplant hier geen last van heeft of krijgen we geen beeldbepalende bomen terug.

Is aan alle wet- en regelgeving voldaan zowel in rechtmatige als *beoogde* zin? (De considerans van de wetgever). Is voor deze grootschalige kap geen MER nodig? Zo ja, wie vraagt die aan?

Is de bewonersparticipatie wel conform de wens van de raad verlopen (co-creatie)? Publicatie in de vakantieperiode en niet in de Hattemmer is bovendien niet netjes.

De verkeerssituatie (max. snelheid en 2 scholen) dient absoluut verbeterd te worden, daar is geen discussie over. Was het reconstructieplan al zo ver ontwikkeld dat alleen kap van alle bomen daar nog in paste of was het nou toch het groeivermogen van de bomen?

De Dorpsweg is een eeuwenoude weg van de Gaedsbergh, waar het allemaal is begonnen, naar de huidige stadskern (vesting) met een bijzondere geologische structuur. De Dorpsweg kan een bijdrage leveren aan het culturele erfgoed dat de prachtige oude stadskern van Hattem vormt en verdient daardoor beter dan een kaalslag en het aanzien van een nieuwbouw wijk.

Hattem, 24 augustus 2023